

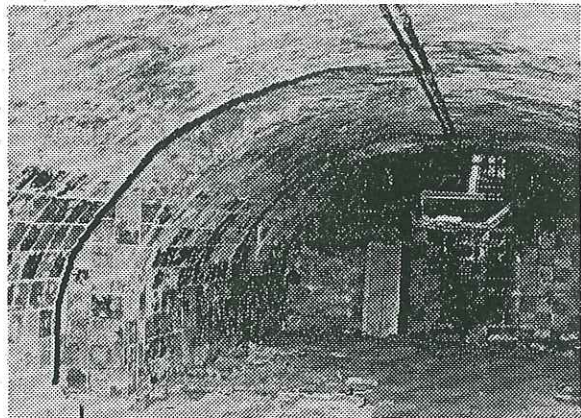
met behoud van de bestaande gevel, herontdekte men deze kelders die jarenlang dicht-gemetseld waren geweest. De bouwkundig studente H.C. Brouwer maakte toen een uitvoerige studie van de kelders, die ooit behoorden tot het St. Barbaraconvent.

Vrouwenkloosters

In de 15e eeuw toonden veel vrouwen in Den Haag belangstelling voor het kloosterleven. Met tussenpozen van enkele jaren verreesen drie conventen: het St. Agnietenconvent, het St. Elisabethconvent en het St. Barbaraconvent, ook wel het Klooster Betlyem of De Proosdij genaamd. Eind 16e eeuw gingen de drie kloosters weer ter ziele. Het St. Barbaraconvent is waarschijnlijk tussen 1477 en 1482 gesticht. In 1482 bestond het in ieder geval uit een 'susterkerck', een 'poirt', drie 'cameren' (huisjes) en een 'spraakhuus'. Dit zogenaamde spraekhuus (afgeleid van het woord spreken) was oorspronkelijk het woonhuis geweest van een zekere Jan Reynierszoon, en na diens dood van zijn dochter Dieuwier. Deze Dieuwier heeft haar bezittingen waarschijnlijk aan het Westeinde geschonken ten behoeve van een klooster. De genoemde 'susterkerck' hebben de nonnen laten bouwen met het resterende geld uit de nalatenschap van Dieuwier.

Het 'spraakhuus' lag niet aan de straat: er was nog een open ruimte voor. Ongeveer in 1580 heeft men hier nog een ander huis voor laten bouwen, dat even breed was als het spraekhuus. De achterste kelders van de Gemeentelijke Kredietbank, gerekende vanaf het Westeinde, zijn nu de kelders van dit voormalige spraekhuus. De kelders van de latere aanbouw naar de straat bestaan ook nog. Dit zijn kelders met kruisgewelven. De oudere kelders hebben tongewelven en zijn tot een hoogte van 1.15 meter bedekt met oranje-gele en groen geglaazuurde tegels. Zouden we de plavuizen oplichten dan zouden er op sommige plaatsen nog twee andere, oudere vloeren te voorschijn komen. In een van de oude vloeren waren de voetstappen zozeer ingesleten dat men de loop kon reconstrueren, zo vermeldt de onderzoekster H. C. Brouwer. De genoemde kerk en de poort zijn verdwenen, alleen van de laatste heeft men uit piëteit nog een enkele muurschild laten staan, alleen zichtbaar aan de achterzijde van de Bank. De gebouwtjes waren zo gegroepeerd dat er

Eeuwenoude kelders onder Gemeentelijke Kredietbank

• De kelders van de Gemeentelijke Kredietbank waren ooit de kelders van het St. Barbaraconvent en dateren uit de tweede helft van de 15e eeuw; de tegels zijn uit eind 16e eeuw.

sprake was van een soort hof. Bij de restauratie zijn hier twee waterputten aangetroffen. De eerste jaren telde het St. Barbaraconvent slechts vijf nonnen, één priorin en drie lekezusters. Deze laatste hebben waarschijnlijk in de zogenaamde cameren gewoond. De nonnen woonden in het spraekhuus, waar ook de andere werkzaamheden en plichten die tot het kloosterleven hoorden, plaatsvonden.

Opgesloten

Het convent had in de beginjaren nog een bijnaam: het arme zusterhuis. In die armelastige omstandigheden zou weldra verandering komen door diverse schenkingen en aankopen.

Tijdens de Hervormingsjaren 1552-1568 diende dit klooster zelfs als zetel van de inquisiteur-generaal. Enkele ter dood veroordeelde ketters hebben vermoedelijk in de kelders hun laatste dagen gesleten. Het is overigens merkwaardig dat de Inquisitie zich in dit nogal kleine klooster vestigde.

In 1574 vervallen deze kerkelijke eigendommen ten gevolge van de Hervorming aan de staat, die de helft van het complex in 1576 verkoopt

aan Neeltgen Joostendr., weduwe van Jan Quirijn Aertsz. van der Hooge. In 1593 is de laatste non van het klooster nog in leven en woont in een van de 'cameren'.

Nog één maal zou het spraekhuus een functie vervullen in het geestelijk leven. Dat was in 1617 toen het werd gehuurd door de 'Haagsche Ryswykloopers', een niet erkende kerkelijke groepering, die weer snel het veld moest ruimen. In 1816 werd het pand gemeente-eigendom en 10 jaar later zou de Stadsbank van Lening zich hier vestigen. Deze instelling was in 1673 opgericht om de toenemende wantoestanden in de particuliere geldhandel tegen te gaan. Van oudsher was deze in handen van Noord-Italianen. Vandaar de naam Lombarden voor geldhandelaren en de uitdrukking 'de lommert'. De Stadsbank zou een enorme groei doormaken en in de 20ste eeuw diverse filialen in de stad openen. De Gemeentelijke Kredietbank is nu 312 jaar oud en haar kelders ruim 500 jaar oud. Bij elkaar meer historie dan de gevel op het eerste gezicht doet vermoeden.

Bron: Kandidaatscriptie van H.C. Brouwer: De Kelders van het St. Barbaraconvent in Die Haghe.